

Recenzja:

Manfred Spieker,
Gender-Mainstreaming in Deutschland.
Konsequenzen für Staat, Gesellschaft und Kirchen,
Ferdinand Schöningh, Paderborn 2016², ss. 116.

Temat *gender* to zagadnienie, o którym dość dużo się w ostatnim czasie pisze, zwłaszcza na Zachodzie. W kręgu języka niemieckiego większość publikacji dość przychylnie odnosi się do tej nowej kategorii antropologicznej, która stawia sobie za cel m.in. zrównanie płci oraz zwalczanie dyskryminacji. Od kilkunastu lat jedną z głównych oponentek genderyzmu jest w Niemczech Gabriele Kuby, która w swych publikacjach (tłumaczonych także na język polski) próbuje demaskować niebezpieczeństwa tego typu myślenia o człowieku i jego płciowości. Wielu zwolenników *gender* zarzuca jej jednak brak kompetencji naukowych, metodologicznych, kontestując jej dorobek. Należy zatem z uznaniem przyjąć pojawienie się w środowisku niemieckojęzycznym publikacji naukowców (teologów, filozofów, socjologów), którzy potwierdzają w nich m.in. stanowisko Kuby, krytycznie odnosząc się do genderyzmu.

Jedną z takich książek jest wydana ostatnio pozycja Manfreda Spiekera, zatytułowana: „*Gender-Mainstreaming* w Niemczech. Konsekwencje dla państwa, społeczeństwa i Kościołów”. Autor tej publikacji (ur. 1943 r.) to emerytowany profesor socjologii i nauk politycznych, który przez wiele lat związany był naukowo i dydaktycznie z Uniwersytetem w Osnabrück. Warto dodać, iż jest on żonaty oraz ma sześcioro dzieci.

W analizowanej książce Manfred Spieker próbuje przyjrzeć się konsekwencjom, jakie tzw. strategia polityczna na rzecz równego traktowania kobiet i mężczyzn (ang. *gender-mainstreaming*) poczyniła w Niemczech. Już na okładce swej publikacji Spieker zauważa, iż wcale nie chodzi tu w gruncie rzeczy o strategię na rzecz równego traktowania ludzi, ale raczej o taktykę mającą na celu relatywizowanie heteroseksualności, co zagraża rodzinie oraz prowadzi do głębokich przeobrażeń w strukturze państwa, społeczeństwa oraz w życiu kościelnym. Zmiany

te ów niemiecki socjolog przedstawia w formie pięciu rozdziałów, które składają się na całość recenzowanej publikacji.

W pierwszym rozdziale, zatytułowanym „Kariera i filozofia *Gender-Mainstreaming*” (s. 11–19), została syntetycznie opisana perspektywa historyczna analizowanego w niniejszej książce fenomenu. Jego celem jest, zdaniem Spiekera, rewolucja kulturowa, w której podaje się w wątpliwość tożsamość płciową człowieka.

Drugi rozdział recenzowanej publikacji dotyczy kwestii implementacji, czyli wdrażania strategii *gender-mainstreaming* w świat polityki (s. 21–40). Manfred Spieker zwraca uwagę w tym kontekście, odwołując się zwłaszcza do konkretnych przykładów występujących w Niemczech, na trzy etapy tego procesu, które służą rozszerzaniu rewolucji kulturowej. Są to: po pierwsze, legalizacja związków partnerskich, dalej – nowa definicja rodziny, w końcu zaś chodzi o zobowiązanie do nauczania w szkołach odpowiedniej „pedagogiki seksualnej różnorodności” (niem. *Sexualpädagogik der Vielfalt*).

Szczególnie ciekawa jest trzecia część opisywanej książki, w której Manfred Spieker przygląda się reakcji ze strony Kościołów chrześcijańskich w Niemczech na fenomen *gender* (s. 41–64). Wielu ich przedstawicieli zauważa zagrożenie płynące z tego typu poglądów i wyraźnie je krytykuje (np. bp Rudolf Voderholzer, bp Stefan Oster, Robert Spaemann, Dominik Klenk, Mathias von Gersdorff). Są jednak, także dość liczni, katolicy i ewangelicy, w tym i teologowie, którzy w strategii *gender-mainstreaming* widzą wielką szansę dla Kościoła, którą należy zaakceptować. Spieker wspomina tu m.in. o stanowisku nt. rodziny, wydanym w 2013 r. przez Ewangelicki Kościół w Niemczech (EKD) czy też o materiałach katolickiej Konferencji Episkopatu Niemiec (DBK) z 2015 r. Warto wspomnieć również o tzw. wrażliwej na płęć teologii (niem. *gendersensible Theologie*), która z powodzeniem uprawiana jest na wielu niemieckojęzycznych Wydziałach Teologicznych (np. przez Saskię Wendel, Marianne Heimbach-Steins czy Gerharda Marschütza). W ujęciu autora recenzowanej publikacji wiąże się to z powstaniem dziś nowej gnozy, która stawia pod znakiem zapytania centralne prawdy chrześcijańskiej wiary.

W dwóch ostatnich rozdziałach opisywanej książki Manfred Spieker próbuje dać alternatywę wobec wcześniej opisanych, destrukcyjnych przejawów strategii *gender-mainstreaming*. Wpierw pojawia się więc małżeństwo i rodzina jako źródło i fundament społeczeństwa (s. 65–87). Jest to bowiem instytucja, która nie pochodzi z ustanowienia państwa bądź prawa, ale jest nadrzędna wobec historii czy kultury. W końcu zaś niemiecki socjolog apeluje również o „godną człowieka seksualność” (niem. *menschenwürdige Sexualität*), która, w jego ocenie, domaga się nowego odczytania dziś po prawie 50 latach encykliki bł. Pawła VI *Humanae*

vitae (s. 89–109). Tekst ten stanowi bowiem, zdaniem Spiekera, jedną z najbardziej strzeżonych tajemnic Kościoła katolickiego w Niemczech, której zdaje się on wręcz wstydzić, zamiast głosić ją z całą mocą, zwłaszcza w kontekście przygotowania narzeczonych do zawarcia małżeństwa.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż publikacja Manfreda Spiekera pt. *Gender-Mainstreaming in Deutschland. Konsequenzen für Staat, Gesellschaft und Kirchen* to książka interesująca, która ukazuje popularne dziś, zwłaszcza w Świecie Zachodnim, zjawisko *gender* w obiektywnym świetle. Jeśli chodzi o stronę formalną recenzowanej publikacji, warto docenić jej przejrzyste opracowanie graficzne, poprawnie zredagowane przypisy oraz umieszczony na końcu spis osób. Cennym uzupełnieniem byłaby tu jednak bibliografia. Gdy idzie o stronę merytoryczną, być może pewne wątki potraktowane są w tej pozycji nieco pobieżnie, skrótowo (np. historia *gender-mainstreaming*), poprzez co niektórzy krytycy mogą zarzucić Spiekerowi swego rodzaju uproszczenia. Mimo wszystko jednak, dzięki temu syntetycznemu podejściu treść omawianej publikacji mieści się na 116 stronach, przez co nie „odstrasza” ona potencjalnego czytelnika, który niekończenie musi być socjologiem, filozofem czy teologiem. Świadczy o tym m.in. konieczność drugiego wydania tej pozycji w Niemczech już po roku od jej pierwszej publikacji w 2015 r.

Janusz Podzielny
WT UO